

CULTURA COLABORĂRII ȘCOALĂ-FAMILIE ÎN EDUCAȚIA FIZICĂ A ELEVILOR DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ

Goncearuc Svetlana, Leșco Victoria,

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău, Republica Moldova

Keywords: *school and family, young school age students, education, family education, physical education.*

Summary: *Given that the volume of physical strength and the importance of a healthy lifestyle increase suddenly and rapidly, the pedagogical society signaled the tendency to promote the values of physical education through development, self-development and physical self-improvement. The priority in this regard belongs to the family. We can mention that physical education as a social phenomenon must be ensured primarily at the microsocial level - in the family.*

Actualitatea temei. Cultura colaborării școală – familie în procesul educației fizice a elevilor de vârstă școlară mică constituie o dimensiune indispensabilă a cadrului didactic atât autonomă – independent cât și în cazul cursurilor specializate. Cele mai actuale orientări în domeniul dezvoltării relațiilor școală – familie determină importanța unor principii-cheie în vederea asigurării calității acestui proces. Unul din ele vizează formarea continuă a cadrelor didactice, astfel încât acestea să posede atitudini, valori și competențe necesare și corespunzătoare pentru activitatea eficientă în mediul educațional. Competența profesională pedagogică privind parteneriatul școală – familie reprezintă o combinație dinamică de cunoștințe, capacități și atitudini exersate și demonstrate în situații similare sau autentice, formarea acestora fiind scopul cercetării vizate [4, p.36].

Realitatea actuală evidențiază tot mai des exemple care ilustrează insuficiența unei baze fizice atât în viața socială, cât și în cea familială. Aname familia, părinții sunt cei care, pas cu pas, ghidează copiii spre formarea personalității integre [3, p.302]. Permanentele schimbări la nivel de societate cauzează confuzie chiar și în rândurile adulților, căci nu avem un sistem de valori ale educației bine definit și stabilit pe toate formele și dimensiunile acesteia și niște coordonate valorice clare, care să direcționeze procesul instructiv-educativ în integralitatea sa. Nu putem nega faptul că fiecare părinte, de-a lungul vieții, își formează sistemul și scala sa valorică, ansamblul de atitudini și competențe, care corespunde unei culturi concrete și modelului educativ promovat [5, p.105]. Analiza cadrului teoretic și a celui experiențial demonstrează că este absolut necesară raportarea competențelor parentale la educația fizică, deoarece urmașii

vor avea pe parcursul vieții aceleași valori și comportamente pe care le-au moștenit, le-au receptat în familie.

O parte importantă a vieții fiecărui individ se află sub influența directă a părinților săi (ori a celor care îi înlocuiesc) și a competenței manifestate de aceștia. Din sursele sociologice desprindem ideea că valorificarea competențelor parentale contribuie la socializare, începe din primele zile de viață ale copilului și continuă de-a lungul întregii existențe. Intrarea copilului în școală creează condiții nu doar pentru dezvoltarea cognitivă a lui, ci și pentru dezvoltarea afectivității, atât sub aspect cantitativ cât și calitativ.

Părinții trebuie să cunoască faptul că sentimentele morale, intelectuale, estetice pot fi cultivate prin lectură, muzică, desen, sport, activitate practică etc., iar comunicarea, relațiile dintre copil și părinți constituie o sursă de transmiteri educative și lingvistice ale aporturilor culturale în perspectivă cognitivă și sursă de sentimente specifice și în particular de sentimente morale [2, p.9].

Scopul cercetării constă în elaborarea fundamentelor pedagogice ale formării unei culturi de colaborare între școală și familie în contextul educației fizice a elevilor de vârstă școlară mică.

Aspectele teoretice descrise anterior au permis determinarea metodologiei aplicabile în desfășurarea practică a cercetării. Experimentul pedagogic propriu-zis a fost organizat și desfășurat pe următoarele axe:

- determinarea capacității părinților de a operaționaliza valorile sportive în virtuți corespunzătoare;
- studierea comportamentelor parentale privind cultivarea valorilor sportive la copii.

Organizarea cercetării. Experimentul pedagogic s-a desfășurat în Școala primară din Rădeni, anul de studiu 2018-2019 și a cuprins 44 familii. Experimentul de constatare a fost anticipat printr-o cercetare preliminară descrisă anterior, prin care am elaborat și aprobat Scala motivelor formării competențelor parentale cu privire la educația fizică. Proba dată a permis elucidarea bazei motivaționale de formare a competențelor parentale cu privire la educația fizică. În organizarea și desfășurarea experimentului pedagogic cu referire la valorificarea competențelor parentale privind cultivarea valorilor sportive la copii am pornit de la ideea că părinții nu întotdeauna aplică adecvat în educația familială conținutul educației fizice în conformitate cu particularitățile de vârstă și cele de personalitate. Acest lucru are loc fie din incompetență, fie din incapacitatea îmbinării și valorificării competențelor parentale.

Pentru a stabili situația reală vizavi de valorizarea culturii parentale în contextul educației fizice, am aplicat Chestionarul – aplicație pentru părinți privind educația fizică în cadrul familiei. Chestionarul elaborat a fost distribuit

subiecților adulți ai eșantionului (44 părinți). Acesta prezintă 11 itemi ce reflectă aspectele studiate și are ca scop:

- aprecierea capacității părinților de a determina conținutul educației fizice;
- identificarea capacității părinților de a determina condițiile de realizare eficientă a educației fizice în cadrul familiei;
- studierea registrului de valori sportive cultivate copiilor în cadrul familiei de către părinți și bunici;
- identificarea particularităților de vârstă și a celor individual-tipologice ale școlărilor mici și valorile promovate de către părinții acestora în contextul educației familiale;
- identificarea aspectelor vieții și activității școlare discutate în cadrul ședințelor pentru părinți;
- identificarea aspectelor vieții și educației copiilor în familie discutate în cadrul ședințelor pentru părinți;
- stabilirea competențelor parentale necesare pentru realizarea educației fizice în cadrul familiei;
- identificarea valorilor negative pe care le transmite familia copiilor [6, p.24].

Analiza rezultatelor. În studierea competențelor părinților pentru a determina conținutul educației fizice, după inventarierea răspunsurilor eșantionului experimental, s-au constatat următoarele rezultate:

- 27,4% dintre respondenți nu cunosc care este specificul educației fizice. Aceștia nu au oferit nici un răspuns la întrebarea adresată, chiar dacă a fost explicat conceptul.
- 5,2% dintre părinți, deși au încercat să formuleze un răspuns la întrebarea adresată, au oferit răspunsuri eronate (ex: „modalitate de a accentua ceva”, „responsabilitate față de viață, seriozitate”, „educație în comun” etc.).
- 16,7% dintre cei implicați identifică educația fizică cu educația realizată în cadrul familiei, deși, în esență, acestea se contopesc, totuși educația fizică are o sferă mai largă de aplicare, fiind realizată și în alte instituții sociale.
- 13,4% dintre părinți confundă educația fizică cu sportul, considerând cele 2 concepte ca fiind sinonime.
- 8,0% dintre părinți consideră educația fizică drept componentă a educației pentru sănătate.
- 29,7% dintre respondenți identifică în mod adecvat conținutul educației fizice, considerând că aceasta presupune dezvoltarea armonioasă și normală a organismului, întărirea sănătății și cultivarea unor calități fizice necesare muncii, activității sportive și intelectuale [1, p.58]. Acestea ghidează întregul proces pentru a găsi cele mai bune soluții posibile și pentru a obține rezultatul așteptat.

Paralel, am cercetat și am urmărit identificarea condițiilor familiale de realizare a educației fizice. Astfel, s-au obținut următoarele rezultate:

- 14,2% dintre respondenții eșantionului experimental și 12,0% dintre respondenții eșantionului de control întâmpină dificultăți în identificarea condițiilor familiale de realizare a educației fizice;

- 22,6% dintre subiecții eșantionului experimental și 34,9% dintre subiecții eșantionului de control consideră că educația fizică poate fi desfășurată în condițiile existenței unei culturi familiale, astfel încât părinții să cunoască și să promoveze doar valori autentice în contextul cultivării copilului prin intermediul obiceiurilor și tradițiilor familiale și naționale;

- există un număr de 31,6% în fiecare dintre cele două eșantioane implicate în desfășurarea experimentului care afirmă că desfășurarea educației fizice în cadrul familiei nu poate fi întâmplătoare, ci presupune existența unui climat familial, care ar favoriza și eficientiza desfășurarea acestui proces important;

- un număr de 12,5% dintre respondenții eșantionului experimental consideră decisivă în desfășurarea eficientă a educației fizice condiția existenței unei familii complete/biparentale. Din numărul total de subiecți ai eșantionului de control 6,8% împărtășesc această opinie;

- alte 10,2% din numărul respondenților din cadrul eșantionului experimental și 3,5% dintre cei ai eșantionului de control afirmă că nu poate eficientă fi educație fizică dacă nu există condiții materiale care ar favoriza acest proces;

- 10,1% dintre respondenții fiecăruia dintre eșantioane au oferit și alte răspunsuri, acestea reprezintă însă modalități de desfășurare a educației fizice familiale și nu condiții de desfășurare eficientă a acestui proces de importanță majoră.

Inventarierea răspunsurilor la întrebarea „Care aspecte ale vieții și activității școlare se discută în cadrul ședințelor pentru părinți?” a elucidat faptul că, în discuțiile din cadrul ședințelor pentru părinți, se pune accent pe reușita școlară a elevilor (18), disciplina acestora în cadrul orelor de studiu și în timpul pauzelor (12), relațiile între colegi (7), dar mai puțin se discută aspecte ce țin de activitățile prin care se cultivă anumite valori sportive elevilor de vârstă școlară mică (7).

Una dintre întrebările adresate subiecților urmărea stabilirea aspectelor vieții și educației fizice copiilor în familie care sunt puse în discuție în cadrul ședințelor pentru părinți.

O altă întrebare a chestionarului urmărea identificarea competențelor parentale cu privire la educația fizică pe care le posedă respondenții. Înainte de a analiza rezultatele obținute la această întrebare, este necesară specificarea faptului că 5,8% dintre respondenții eșantionului experimental și 15,6% dintre cei ai

eșantionului de control nu au optat pentru nici una dintre competențele propuse spre examinare. Acest lucru se datorează necunoașterii aspectelor propuse spre elucidare sau nedorinței de a se implica într-o analiză a problemei propuse.

Concluzii. Astfel, ținem să menționăm că asimilarea sistemului de valori educației fizice și transpunerea acestora în virtuți la copii în cadrul familiei se desfășoară prin imitarea manifestărilor comportamentale ale părinților, dar și prin exersarea și valorificarea convingerilor, atitudinilor, trăsăturilor pozitive de personalitate și anihilarea celor negative.

Eficiențizarea valorificării comportamentelor parentale privind educația fizică a avut influență benefică în: identificarea esenței educației fizice și a condițiilor de realizare eficientă a acestui proces de importanță majoră; stabilirea particularităților educației fizice familiale a copiilor de vârstă școlară mică; autoanaliza competențelor parentale în îmbinare cu autoactualizarea și autoperfecționarea continuă; elaborarea unui program formativ destinat părinților și având ca tematică problema de cercetare.

Astfel putem concluziona că familiarizarea și exersarea părinților în decurs de un an cu specificul realizării educației fizice în cadrul familiei a generat perfecționări în ceea ce privește stilul comunicării familiale, relațiile între membrii familiei, aplicarea adecvată și eficientă a strategiilor de educație familială și, desigur, a contribuit substanțial la schimbarea atitudinilor și comportamentelor la toți membrii familiei.

Bibliografie

1. Cârstea, G. *Teoria și metodică E.F.S.* București: Editura AN-DA, 2002. 58 p. [citată 20.01.2017].

2. Cuznețov, L. *Educația pentru familie din perspectiva educației permanente. Cadru conceptual și metodologic.* Chișinău: Editura Primex-com SRL, 2013. 9 p.

3. Ionescu, M., Negreanu, E. *Educația în familie. Repere și practici actuale.* București: Editura Cartea Universitară, 2006. 302 p. [citată 19.01.2018].

4. Leșco, V. Gonțearuc, S. Formarea profesorilor pentru dezvoltarea relațiilor școală – familie în procesul educației fizice. În: *Formarea continuă a specialistului de cultură fizică în conceptul acmeologic modern: Materialele Conferinței Științifice Internaționale*, ediția 1-a, Chișinău: USEFS, 3 decembrie 2020. p. 36-44.

5. Leșco, V., Gonțearuc, S. The formation of parental behaviors in the physical education of a low school age pupils. In: *Bulletin of the Transilvania University of Brașov*. VOL. 12(61) No.2 – 2019. SERIES IX - Sciences of Human Kinetics, pp. 105-112.

6. Байбородова, Л. *Взаимодействие школы и семьи.* Ярославль: Академия развития: Академия Холдинг, 2003. 24 с.